

POSTANOWIENIE

Dnia 31 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko

w sprawie z powództwa L.P. i U. P.
przeciwko M. R.
o zapłatę,
oraz z powództwa wzajemnego M. R.
przeciwko L. P. i U.P.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 31 maja 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 26 lutego 2020 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej powództwa wzajemnego;**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałym zakresie;**
- 3. zasądza od L.P. i U. P. na rzecz M.R. kwoty po 1350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Powodowie U. i L. P. wnieśli skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 26 lutego 2020 r., oddalającego ich apelację od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 11 grudnia 2018 r., którym sąd I instancji oddalił ich powództwo o zapłatę oraz zasądził na rzecz pozwanego (powoda wzajemnego) kwotę 11 819,74 zł z powództwa wzajemnego. Żądanie zapłaty powodów opierało się o przepisy dotyczące odpowiedzialności z tytułu rękojmi za wady fizyczne rzeczy z umowy o roboty budowlane. Natomiast roszczenie pozwanego z powództwa wzajemnego dotyczyło zasądzenia kwoty 58 826 zł z w oparciu o przepisy o odpowiedzialności za niewykonanie zobowiązania z umowy wzajemnej. Koszt wykonania prac naprawczych, w kwocie 35 572,19 zł brutto, obciążających pozwanego uzasadnia zasądzenie na jego rzecz różnicy w wysokości 11 819,74 zł. Natomiast roszczenie powodów o zwrot zapłaconego wynagrodzenia, na podstawie przepisów o rękojmi za wady fizyczne budynku mieszkalnego, nie miało uzasadnienia, ponieważ co do dochodzonej pozwem kwoty 90 000 zł, roboty budowlane zostały wykonane w sposób prawidłowy, a wadliwe rozwiązania projektowe, nie mogły obciążać pozwanego. Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia apelacji powodów.

W skardze kasacyjnej powodowie zarzucili naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 502 i 504 § 1 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty - aktualnie to art. 480³ § 3 k.p.c. i art. 480² § 1 k.p.c.) i art. 386 § 3 k.p.c., naruszenie art. 386 § 1 lub § 4 k.p.c., naruszenie art. 278 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. i 241 k.p.c. i 381 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. i 233 k.p.c., art. 227 k.p.c. i art. 235² § 1 i § 2 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. i 391 k.p.c. oraz 233 k.p.c., naruszenie art. 278 k.p.c. i 286 k.p.c., 233 k.p.c. oraz art. 651 k.c. i art. 6 k.c. w zw. z art. 233 k.p.c. Wnieśli o uchylenie zaskarżonego wyrok w całości oraz wyroku Sądu I instancji w całości, ewentualnie uchylenie wyroku Sądu II instancji oraz zasądzenie na rzecz Powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna podlega odrzuceniu, na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. jeżeli jest z innych przyczyn niedopuszczalna. Pozwany w skardze kasacyjnej zaskarżył w całości wyrok Sądu Apelacyjnego oddalający jego apelacje i oznaczył wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 101 819,74 zł. Formułując wnioski kasacji, domagał się na podstawie artykułu 398¹⁶ k.p.c. uchylecia zaskarżonego wyroku w całości. Z uwagi, że wyrok sądu I instancji, w zakresie objętym zaskarżeniem powodów dotyczył ich powództwa o zasądzenie kwoty 90 000 zł oraz zasądzonej na rzecz pozwanego kwoty 11 819,74 zł z powództwa wzajemnego, łączne oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia było wadliwe. Suma wartości przedmiotu zaskarżenia roszczeń objętych powództwem głównym oraz uwzględnionego z powództwa wzajemnego w wysokości 11 819,74 zł, nie uwzględnia, że ocena dopuszczalności skargi kasacyjnej powinna odnosić się osobno do powództwa głównego oraz osobno do powództwa wzajemnego. Przy oznaczaniu wartości przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną nie sumuje się tych wartości, a dopuszczalność skargi kasacyjnej podlega ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia odrębnej ocenie względem rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji o powództwie głównym i powództwie wzajemnym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2009 r. II CSK 597/08; z dnia 12 kwietnia 2007 r., I PK 15/07; z dnia 4 lutego 1998 r., III CKN 346/97, z dnia 25 listopada 1998 r., II CZ 120/98).

Zgodnie z art. 398²¹ k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym ma odpowiednie zastosowanie m.in. art. 368 § 2 k.p.c., a na tej podstawie odpowiednio przepisy art. 19-24 i 25 § 1 k.p.c. Oznacza to, że zarówno sąd drugiej instancji, jak również Sąd Najwyższy w ramach badania warunków skargi kasacyjnej może sprawdzić, czy wartość przedmiotu zaskarżenia podana w skardze kasacyjnej jest zgodna z zasadami jej ustalenia (postanowienie Sądu Najwyższego z 6 czerwca 1997 r., II CKN 47/97, OSNC 1997/11/180; postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2019 r., V CZ 42/19, niepubl.). Badanie wartości przedmiotu zaskarżenia podanej w skardze kasacyjnej ma na celu sprawdzenie, czy skarga kasacyjna jest dopuszczalna ze względu na minimalną wartość zaskarżenia, wymaganą od skargi

kasacyjnej według art. 398² § 1 k.p.c. Wartość przedmiotu zaskarżenia, co wynika z akt sprawy, w części z powództwa wzajemnego wynosi 11 819,74 zł i nie przekracza progu dopuszczalności skargi na podstawie art. 398² § 2 k.p.c. i skarga w tej części, jako niedopuszczalna, podlega odrzuceniu w tym zakresie na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398² § 1 k.p.c.

W pozostałym zakresie skarga kasacyjna nie zasługuje na przyjęcie jej do rozpoznania, bowiem skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron (por. postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2020 r. IV CSK 183/20).

Skarżący uzasadnił potrzebę przyjęcia skargi do rozpoznania wystąpieniem przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. to znaczy oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej ze względu na brak odrzucenia sprzeciwu od nakazu zapłaty, gdyż został on wniesiony po terminie. Ponadto wskazał, że „Sąd oparł się na opinii biegłego S., który to biegły sam wskazywał na konieczność weryfikacji jego twierdzeń i uzupełnienia opinii przez wyliczenia projektanta (odpowiednie strony opinii biegłego wskazano w zarzutach). Nadto Sąd oddalił wnioski dowodowe nie wskazując podstawy prawnej, a nadto z uwagi na okoliczności, które nie przemawiają za takim rozstrzygnięciem. Jest oczywiste, i zgodne z utrwalonym orzecznictwem, że Sąd nie posiada wiedzy specjalistycznej by ocenić, czy dokumentacja zdjęciowa przedstawiona na rozprawie apelacyjnej wskazuje na

istotne okoliczności dla wyniku sprawy. Wymaga to wiedzy z zakresu budownictwa. Sąd z góry, w sposób absolutnie niedopuszczalny, podważył wiarygodność dowodu i twierdzeń Powodów - co prowadzi do rażącego naruszenia reguł postępowania dowodowego”.

Twierdzenia skarżących uzasadniające w dość lakoniczny sposób wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność, w tym przez odniesienie się do uzasadnienia samych zarzutów skargi, nie spełniają wymogów art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., ponieważ nie wykazano, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu powołanego przepisu. Skarżący nie przedstawił odpowiedniej argumentacji, którą wykazałby oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, ale jedynie polemizuje z ustaleniami poczynionymi przez Sądy obu instancji. Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie jest trzecią instancją sądową osądzającą sprawę, lecz rozpoznaje skargę kasacyjną w interesie publicznym, wyjaśniając istotne zagadnienia prawne, dokonując wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów bądź usuwając z obrotu prawnego orzeczenia wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwe (zob. np. postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Dlatego nie każda skarga może być przyjęta do rozpoznania.

W judykaturze podkreśla się, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący, powołując się na przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. powinien wykazać oczywistą zasadność skargi kasacyjnej przejawiającą się kwalifikowanym charakterem naruszenia przepisów prawa. Nie może powtarzać uzasadnienia podstaw kasacyjnych; powinien wykazać, że zasadność skargi kasacyjnej jest oczywista, a więc dostrzegalna *prima vista* oraz że każdy prawnik bez przeprowadzania wnikliwej analizy powinien dojść do wniosku, że zaskarżone

orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15, LEX nr 1770910).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w zakresie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej sprowadzało się do polemiki z ustaleniami faktycznymi poprzez krytykę oddalenia przez Sąd wniosków dowodowych zgłoszonych przez powodów oraz niezadowolenia z oparcia się przez Sąd na opinii biegłego, której treść nie odpowiadała stronie skarżącej. Powyższe nie uzasadnia twierdzenia o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Kluczowy argument uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, z uwagi na jej oczywistą zasadność, w postaci braku odrzuceniu sprzeciwu od nakazu zapłaty, po pierwsze może i powinien być korygowany w postępowaniu zarzutem naruszenia prawa procesowego, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Zarzuty w tym zakresie mogły być też podnoszone przed Sądem I instancji, ewentualnie w apelacji od wyroku Sądu I instancji (zarzutu tej treści brak jest w apelacji powodów), bowiem na tym etapie postępowania, możliwe jest korygowanie wyroku (obecnie prawomocnego), skoro sąd rozpoznający sprawę może odrzucić sprzeciw w każdym stanie sprawy.

W postępowaniu zainicjowanym wniesieniem skargi kasacyjnej, na podstawie art. 398¹³ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy kontroluje wyrok Sądu II instancji w granicach zaskarżenia oraz granicach podstaw, biorąc pod uwagę z urzędu nieważność postępowania, stwierdzoną przed sądem II instancji. Natomiast uchybienia procesowe sądu pierwszej instancji tylko wtedy stają się uchybieniami sądu drugiej instancji, które mogą być poddane kontroli w ramach skargi kasacyjnej, gdy mimo ich wyraźnego wytknięcia w apelacji nie zostały przez sąd drugiej instancji uwzględnione. Natomiast ewentualne uchybienie w podnoszonym przez skarżącego zakresie nie skutkuje nieważnością postępowania na podstawie art. 379 k.p.c.

Podnoszone wątpliwości co do terminowego wniesienia przez pozwanego sprzeciwu od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, na etapie wniesienia skargi kasacyjnej od rozstrzygnięcia sądu II instancji, nie uzasadnia również wniosku, że w sprawie występuje stan oczywistej zasadności skargi. Wątpliwości podnoszone

przez skarżącego w uzasadnieniu wniosku, nie są jednoznaczne i bez przeprowadzania wnikliwej analizy nie można dojść do przekonania, że zaskarżone orzeczenie jest w sposób oczywisty nieprawidłowe z tego powodu. W szczególności, że z protokołu rozprawy apelacyjnej z dnia 12 lutego 2020 r. wynika, że podjęcie z urzędu przez sąd wyjaśnienia daty nadania sprzeciwu od nakazu zapłaty skutkowało okazaniem odpisu tego pisma, znajdującego się w posiadaniu strony, wraz z dowodem nadania listu poleconego na adres Sądu Okręgowego w K. z dnia 3 lutego 2012 r. Adnotacje Biura Podawczego na sprzeciwie załączonym do akt sprawy (k. 114) wyraźnie wskazują, że został on złożony wraz z kopertą (adnotacja „kop” na prezentacie Biura Podawczego), która nie została wszyta do akt sprawy. Uwzględnić należy też, że w dacie wydawania zarządzenia o przyjęciu sprzeciwu (k. 113), podpisany na nim sędzia nie miał wątpliwości, że sprzeciw pozwanego został wniesiony w terminie.

Uznać zatem należy, iż wymienione przez skarżącego podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zachodzą jak również okoliczności sprawy nie wskazują, aby zachodziły inne podstawy przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz na podstawie § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2018, poz. 265 j.t.).